

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	1228
Land:	Somalia
Kilde:	Landinfo
Titel:	Respons. Somalia: Gaboye (midgan)
Udgivet:	19. januar 2026
Optaget på baggrundsmaterialet:	19. marts 2026

Somalia: Gaboye (midgan)

- Hvem er Gaboye?
 - Kunnskap om klanrekke
- Gaboyenes statutt og forhold til majoritetsklaner
 - Opphavsmyter om ukjent opphav og urenhet
 - Politisk representasjon
 - Tabu mot ekteskap
- Hvordan livnærer gaboyene seg i dag?
 - Eiendomsforhold
- Snakker gaboyene et eget språk?
- Migrasjon til Vesten

Innledning og kildegrunnlag

Gaboye er en nord-somalisk samlebetegnelse for de såkalte yrkesbaserte lav-statusgruppene. Tidligere ble de kalt midgan, men det anses av mange i dag, ikke minst av gaboyene selv, som en nedsettende og utdatert betegnelse.

Inntil nylig var kildematerialet om gaboye stort sett begrenset til tilårskomne studier (Lewis 1994, 1955; Goldsmith & Lewis 1958; Kirk 1904; Luling 1983), og landinformasjonsrapporter utarbeidet for UNHCR (Ambroso 2002, s. 28–31) og vestlige immigrasjonsmyndigheter (se for eksempel Cassanelli 1995; ACCORD 2009; Landinfo 2016; Udlændingestyrelsen 2003; EASO 2021, s. 61–66).

De senere årene har det blitt publisert enkelte akademiske studier (Ekman 2023; Vitturini 2020; Höhne 2015b), deriblant to doktoravhandlinger (Ekman 2021; Vitturini 2017), om gaboyenes situasjon i Nordvest-Somalia (Somaliland). I tillegg til disse, baserer Landinfo seg i hovedsak på møter med gaboyer og andre lokale kilder i Hargeisa, Garowe og Mogadishu over flere år.

Det meste av informasjonen knytter seg likevel til Somaliland, og mer spesifikt Hargeisa, som det er grunn til å tro at huser den største gaboye-befolkningen i Somalia.

Responsen gir ingen uttømmende fremstilling av gaboyenes situasjon i de somaliske områdene, men omhandler hovedsakelig Hargeisa og temaer som er relevante for den norske utlendingsforvaltningen.

Begrepsbruk

Det har blitt brukt flere samlebetegnelser for de yrkesbaserte lavstatusgruppene. Sab¹ brukes i eldre etnografisk litteratur som en samlebetegnelse for gruppene midgan, Tumul og Yibir-Anaas (Lewis 1994, s. 127), men er ifølge Vitturini (2017, s. 3) lite utbredt i Somalia i dag. Midgan kan henviser til gruppene Musse Dheriyo og Madhiban (Vitturini 2017, s. 26), men har lenge også blitt brukt som en bred samlebetegnelse for alle de yrkesbaserte lavstatusgruppene. I dag anses midgan i Nord-Somalia som en nedsettende betegnelse, og har i de fleste offisielle sammenhenger blitt erstattet av gaboye² (Vitturini 2017, s. 3–4; Ekman 2021, s. 171). Minoritetsorganisasjonen (Kilde A 2025) Landinfo møtte i Hargeisa i november 2025, brukte gaboye, og inkluderte personer fra de yrkesbaserte lavstatusgruppene Musse Dheriyo, Madhiban, Yibir-Anaas, Tumul og Hawle.

Gaboye synes å være mest brukt i Nord-Somalia. Landinfo er ikke kjent med hvilke samlebetegnelser de yrkesbaserte lavstatusgruppene i Sør-Somalia typisk bruker om seg selv. Medlemmer fra majoritetsklaner som Landinfo har møtt opp gjennom årene, har konsekvent brukt midgan, mens medlemmer fra majoritetsklaner i Hargeisa omtalte dem som gaboye eller minoritetsklaner. Det kan skyldes at dem vi møtte i Hargeisa, var mer påpasselige med å bruke de «korrekte termene» overfor oss, men kan også være uttrykk for at gaboye er en mer utbredt betegnelse i nord enn i sør.

I tillegg til de ulike gruppenes egne navn, bruker Landinfo i det videre samlebetegnelsen gaboye om de yrkesbaserte lavstatusgruppene i Nord-Somalia.

Klaner eller grupper?

Gaboye-organisasjonen (Kilde A) vi møtte i Hargeisa i 2025, omtalte gaboyegruppene som «minoritetsklaner» og ikke lavstatus-, yrkes- eller minoritetsgrupper, slik det som regel gjøres i litteraturen.³ I denne responsen bruker vi grupper, for å være mest mulig i tråd med øvrig litteratur.

¹ Må ikke forveksles med *Saab*, den mytiske stamfaren til klanfamilien Digil/Mirifle (Rahanweyn).

² Gaboye betyr «pilkogger», og henspiller på Musse Dheriyo og Madhibans historiske bakgrunn som jegere. Ifølge Vitturini (2017, s. 3) ble begrepet løftet frem av fremstående gaboyer på 90-tallet for å erstatte betegnelsen midgan.

³ Å fremstille seg som klan i stedet for gruppe reflekterer den politiske og sosiale prestisjen knyttet til å være klan i Somalia. Luling (2006) bemerket at også minoritetsgrupper, deriblant Jareer og Benadir, som helt mangler genealogiske forbindelser mellom sine ulike slektskapslinjer, etter statskollapsen begynte å referere til seg selv som, og i tur bli kalt, klaner.

Hvem er gaboye?

Til forskjell fra andre somaliske minoritetsgrupper som Bantu-Jareer (se Landinfo 2023a), Bajuni (se Landinfo 2025b) og enkelte Benadir-grupper (se Landinfo 2019), er gaboyene etnisk somaliske (Eno & Eno 2010). I praksis utgjør de en lavkaste. Historisk har de vært bundet til majoritetsklaner⁴ i patron-klient- forhold, og utført yrker – deriblant som smeder, lærarbeidere og frisører – som historisk har blitt ansett som «urene», med lav status blant somaliere (Lewis 2008, s. 7–8).⁵

De mest fremstående og omtalte gaboye-gruppene – Musse Dheriyo, Madhiban, Tumul og Yibir-Anaas – har historisk tilhørighet nord i de somaliske områdene på Afrikas horn, hvor det er grunn til å tro at majoriteten av dem fremdeles bor (Vitturini 2020, s. 476). I tillegg er det mindre befolkninger fra de ovennevnte gruppene i Sør-Somalia (Kilde A 2025; Kilde B 2022, møter).

Det er også flere yrkesbaserte lavstatusgrupper tilknyttet majoritetsklaner i Sør-Somalia, men disse er langt mindre beskrevet. I en av de få studiene, fant antropologen Virginia Luling (1983) at de i jordbruksområdene i sør delvis overlappet med den ikke-etnisk-somaliske Bantu-Jareer-befolkningen. I likhet med dem, identifiserte de seg ofte med klanen de var tilknyttet, hvor de utgjorde et nedre sosialt sjikt.

Det finnes ingen oversikt over hvor stor del av den somaliske befolkningen gaboye utgjør, men det er på det rene at de også er en tallmessig minoritet. Vitturini (2017, s. 202) mener at det er grunn til å tro at nabolagene Dami og Hawlwadag i Hargeisa huser den største konsentrasjonen av gaboyer i de somaliske områdene. Organisasjoner som Landinfo møtte i 2016, ga sprikende anslag, og mente at gaboye-befolkningen i Hargeisa talte 20 000 (Kilde D) og 60 000 (Kilde E) personer.

Ettersom gaboye-gruppene har bodd spredd og vært tilknyttet ulike majoritetsklaner, har ingen av dem hevd på et historisk hjemområde (*degan*⁶), hvor de er den politisk og økonomisk dominerende klanen (Vitturini 2017, s. 232–233). Det betyr at gaboye-grupper i ethvert område i de somaliske områdene, anses som en minoritet, og derfor må forholde seg til sterkere klaner som den svake part.

Historisk har dette tatt form av et patron-klient-forhold til en majoritetsklan, som ga gaboye-gruppen beskyttelse, i bytte mot at majoritetsklanen nøt godt av gaboyenes praktiske ferdigheter. Forholdet var langt fra likeverdig. I tillegg til at

⁴ Majoritetsklaner defineres i denne responsen som klaner tilhørende klanfamiliene Darod, Dir, Hawiye, Isaq og Digil-Mirifle (Rahanweyn).

⁵ Luling (1983) og Vitturini (2020, s. 473–474) viser til at lavkaster knyttet til bestemte urene yrker, er et utbredt fenomen i flere samfunn i Vest-Afrika, Sahel og Afrikas horn.

⁶ De aller fleste klaner har et slikt historisk hjemområde i de somaliske områdene på Afrikas horn. De eksakte grensene mellom dem er uklare, og er en kilde til uenighet. I perioder med konflikt i Somalia har mange somaliere reist til sitt degan for å kunne søke trygghet og bistand blant egen klan (Höhne 2015a, s. 31).

gaboyene levde på patron-klanens nåde, utgjorde de ikke en egen diya-gruppe⁷, og hadde følgelig ikke rett på kompensasjon (diya) ved skade eller drap på en av sine. Kompensasjonen ble i stedet innkrevet av og tilfalt patron-klanen (Landinfo 2016, s. 7–8; Lewis 1994, s. 126–127).

I sin doktoravhandling argumenterer Vitturini (2017, s. 228) for at forholdet mellom gaboye-grupper og majoritetsklanene i Hargeisa ikke lenger er et rent patron-klient-forhold. Han viser til at Musse Dheriyo er anerkjent som en egen diya-gruppe og «har et fullt utviklet apparat for tradisjonell autoritet som gjør det mulig for dem å føre forhandlinger med andre [klaner].»⁸ Han understreker imidlertid at anerkjennelsen som en diya-gruppe i Hargeisa, ikke innebærer et tilsvarende løft av deres sosiale status, men at de forblir en økonomisk og politisk marginalisert gruppe med få utsikter til sosial mobilitet (se avsnitt om sosio-økonomisk situasjon).

Kunnskap om klanrekke

Ifølge den antropologiske litteraturen har gaboye-gruppene hver sine genealogiske systemer bestående av noen slektskapslinjer som følger farslinjen (Vitturini 2017, s. 57; Lewis 1998, s. 94). Gaboye-organisasjonen (Kilde A 2025) bekreftet dette, og viste til at gaboyer i likhet med somaliere fra majoritetsklaner, er godt kjent med sin klanrekke, og som regel kan navnet på opptil 15 ledd i farsrekken.

Utvalgte grupper

Her følger en liste over de mest omtalte gaboye-gruppene. Listen er ikke uttømmende, og gjelder i hovedsak grupper med historisk tilhørighet nord i de somaliske områdene. Det er all grunn til å tro at det også er personer fra disse gruppene i Sør-Somalia, men vi har ingen oversikt over hvor mange det gjelder eller i hvilke områder de typisk er bosatt.

Musse Dheriyo er tradisjonelt knyttet til Isaq-klaner i Nordvest-Somalia, og utgjør majoriteten av gaboyer i Hargeisa (Vitturini 2017), hvor de fleste er bosatt i Gaboye-bydelen Daami. Kilde A (2025) oppga at det også er Musse Dheriyo i andre byer i Somaliland.

Madhiban er i større grad knyttet til Nordøst-Somalia. En rapport utarbeidet av Norges ambassade i Nairobi (1997) viste til at gruppen opprinnelig kommer fra Mudug og Nugal. En kilde i Ekman (2021, s. 207) oppga at Madhiban finnes

⁷ En diya-gruppe er den laveste klanbaserte enheten, og består normalt av noen hundre til noen tusen mannlige medlemmer med felles stamfar. Diya-gruppen utgjør et kollektiv med gjensidige rettigheter og plikter overfor hverandre, deriblant å samle inn og betale kompensasjon ved konflikt med en annen diya-gruppe (se Landinfo 2020, s. 2; Gundel 2006, s. 6).

⁸ Det innebærer ikke nødvendigvis at det er likeverd i forhandlingene. Det reelle maktforholdet mellom to klaner reflekteres i deres handlingsrom vis-à-vis hverandre og i forhandlinger (se Schlee 2013).

mellom Ainabo (Sool) og Buhodle (Sør-Toghdeer), mens kilde A (2025) oppga at det også er Madhiban i Hargeisa, Burao og Berbera.

Tumal betyr smed, er tradisjonelt knyttet til metallarbeid, og bor spredd i Somalia, deriblant i Sør-Somalia.

Yibir-Anaas har historisk hatt tilhold i de nordlige delene av de somaliske områdene. Ifølge Joakim Gundel (gjengitt i EASO 2021, s. 63–64) bor de fleste i Etiopia, mens Borama har den største befolkningen i Somalia (se også Landinfo 2023b, s. 2). Kilde A (2025) trakk også frem Borama som byen med flest Yibir-Anaas.

Hawle er ifølge Kilde A (2025) i hovedsak bosatt i Ogaden i Etiopia, deriblant i Jijiga.

I tillegg finnes det flere andre yrkesbaserte lavstatusgrupper som i enda mindre grad er beskrevet i litteraturen, hvorav flere er fra områder i Sør-Somalia. Vårt inntrykk er at de yrkesbaserte lavstatusgruppene i sør er langt mindre organiserte enn hva de er i nord, og at de som regel lever i tilknytning til majoritetsklaner. Det finnes ingen fullstendig oversikt over lavstatusgruppene i sør, men enkelte er nevnt i EASO (2021, s. 64–66) og Landinfo (2016, s. 5–6).⁹

Gaboyenes status og forhold til majoritetsklaner

Opphavsmyster om ukjent opphav og urenheter

Det finnes ulike opprinnelsesmyter som forklarer hvorfor gaboyenes er en lavkaste. Mange av dem er imidlertid konstruert av majoritetsklaner, med formål å legitimere gaboyenes lave status, og er følgelig ikke gaboyenes egne (se Landinfo 2023b, s. 3–4; Ekman 2021, s. 205). Den mest kjente handler om at forfaren til Musse Dheriyo og/eller Madhiban spiste kjøtt fra et selvdødt dyr, i strid med islamsk og somalisk skikk, og at hans etterkommere derfor forblir rituelt urene (Ambroso 2002, s. 28–33).¹⁰

⁹ Listen i Landinfo (2016) baserer seg på et notat utarbeidet av Norges ambassade i Nairobi (1997), blant annet på bakgrunn av samtaler med eldre fra Yibir-Anaas.

¹⁰ Å teste faktakunnskaper om etnografiske eller mytologiske forhold knyttet til en særskilt klan, er i seg selv ikke nødvendigvis godt egnet for å vurdere den enkeltes klan- eller gruppetilhørighet. Slike kunnskaper kan variere fra person til person, samtidig som at de relativt enkelt kan tilegnes av personer med en annen klan- eller gruppetilhørighet, da grunnleggende kunnskaper/forestillinger om ulike klaner er relativt utbredt i Somalia. Dette gjelder ikke minst lavstatusgruppene, hvis mest utbredte opprinnelsesmyter ikke engang er deres egne. Klan- og gruppetilhørighet har likevel stor betydning, også fordi det har mye å si for hvordan man blir behandlet og ansett i ulike sammenhenger. Det gjelder særlig for lavstatusgruppene, som opplever en grad av

Blant majoritetsklaner har det vært en forestilling om at man helst bør unngå fysisk kontakt med gaboyer fordi de har blitt ansett som urene (Vitturini 2017, s. 3; Lewis 2008, s. 7). På bakgrunn av sitt feltarbeid i Hargeisa, mener imidlertid Vitturini (2017, s. 23) at normene om å unngå fysisk kontakt med lavstatus-grupper, i det store og hele har forsvunnet. Under Landinfos reiser til de somaliske områdene har vi imidlertid flere ganger erfart at majoritetssomaliere i liten grad omgås gaboyer, og at sterkt negative oppfatninger om dem, deriblant om urenheter, fortsatt er utbredte.

Politisk representasjon

De yrkesbaserte lavstatusgruppene har begrenset formell politisk representasjon gjennom den såkalte 4,5-fordelingen, hvor de fire klanfamiliene gis like mange seter, mens minoritetsgruppene deler på halvparten av setene gitt til én klanfamilie.¹¹ I det somaliske underhuset, hvor plassene fordeles på bakgrunn av klan-tilhørighet i tråd med 4,5-fordelingen, har de en kvote på 7 av 275 seter (Somali Dialogue Platform & Somali Public Agenda 2023, s. 7).

Somaliland forholder seg ikke til 4,5-fordelingen, men er representert av én gaboye i overhuset (*guurti*) og én i underhuset (*gaalti*) (SONSAF 2021, s. ix). Gaboyene fikk sin første minister i Somalilands de facto-regjering etter valget i 2024, da Mohammud Ige Yusuf ble utnevnt til landbruksminister (Hasan 2024).¹²

Gaboyene og øvrige lavstatusgrupper har imidlertid svært liten reell politisk innflytelse, både i Mogadishu og i Hargeisa, ettersom den reelle makten ligger hos de dominerende klanene og ikke i de formelle institusjonene (Vitturini 2017, s. 76–77). Ekman (2021, s. 227) påpeker, i tråd med dette, at de politiske gaboyerepresentantene sjelden arbeider for strukturelle endringer for å bedre gaboyenes situasjon, men heller synes å fremme *status quo* og egne private interesser.

Tabu mot ekteskap

Blant majoritetsklanene er det et sterkt tabu mot å inngå ekteskap med en gaboye.¹³ Vitturini (2020, s. 475) omtaler slike ekteskap som «ekstremt sjeldne»,

marginalisering og diskriminering i hverdagen det kan være vanskelig for utenforstående å forestille seg.

¹¹ Det er ulike definisjoner på hvilke klaner som utgjør en klanfamilie. I 4,5-fordelingen regnes Darod, Dir, Hawiye og Digil-Mirifle (Rahanweyn) som klanfamilier, med Isaq som en del av Dir.

¹² Somaliland erklærte seg som en uavhengig stat i 1991, men er med unntak av Israel i skrivende stund ikke anerkjent som selvstendig av andre selvstendige stater.

¹³ Til tross for at Barre-regimet (1969–1991) hadde enkelte gaboyer i fremstående posisjoner, deriblant forsvarsminister Mohammed Ali Samatar, og i en periode promoterte reformer som skulle fjerne betydningen av klan, syntes dette å ha hatt liten betydning for gaboyers generelle sosiale status i majoritetens øyne. Höhne (2015b, s. 803) og Luling (1983, s. 39) viser begge til at ekteskap mellom medlemmer av minoritetsgrupper og majoritetsklaner heller ikke under Barre-tiden var sosialt akseptert.

mens Ekman (2023) argumenterer for at tabuet frarøver gaboyene sosial mobilitet og bidrar til å sementere deres posisjon som en lavkaste.

Landinfo har ved flere anledninger undersøkt dette spørsmålet i de somaliske områdene, både med somaliere fra majoritetsklaner og fra gaboye-grupper (Landinfo 2016, s. 4–5; 2024, s. 3; 2025a, s. 8). Vi får alltid det samme svaret: Slike ekteskap er ikke sosialt aksepterte og er følgelig svært uvanlige.

Gaboye-organisasjonen vi møtte i Hargeisa i 2025, kjente til ett slikt eksempel. Landbruksministeren i Somaliland er gaboye og gift med en Isaq-kvinne. Organisasjonen understreket at selv dette giftemålet i sin tid vakte reaksjoner, og at klaneldre fra kvinnens klan hadde uttalt til media at ekteskapet måtte anses som ugyltig. Gaboye-organisasjonene, deriblant en gruppe gaboye-eldre, Landinfo møtte i Hargeisa i 2016, var kjent med tre slike ekteskap, som alle hadde til felles at de vakte sterke reaksjoner fra de involverte majoritetsklanene, som intervenerte, og i to av tilfellene hadde fått oppløst ekteskapene (se Landinfo 2016, s. 5).

Gaboye-organisasjonen (Kilde A 2025) og en lokal ressursperson fra Hargeisa (Kilde C 2025, møte) mente begge at gaboyene tar med seg sin lave status til diasporaen. Det underbygges av en studie om klanforhold i den somaliske diasporaen i Finland. Antropologen Stephanie Bjork (2017, s. 52–54, 65) fant at somaliere fra minoritetsgrupper befant seg utenfor eller i utkanten av det somaliske miljøet, og at tabuet om giftemål med gaboyer også var en utbredt holdning blant mange somaliere i Finland.

Hvordan livnærer lavstatusgruppene seg i dag ?

Under sitt feltarbeid i 2015, fant Vitturini (2017, s. 237–239; 2020, s. 484) at gaboyene i Hargeisa for det meste fremdeles livnærte seg av yrkene de historisk har vært henvist til, deriblant som friserer, metallarbeidere og skomakere.

Gaboye-organisasjonen (kilde A) fortalte i tråd med dette at gaboyer har liten tilgang til offentlige og private stillinger i den formelle sektoren, da disse især gis til majoritetssomaliere, ofte på bakgrunn av en familiær tilknytning. Organisasjonen trakk frem at ingen større forretninger eies av gaboyer, og at gaboye-diasporaen, til forskjell fra øvrig diaspora, i liten grad investerer i Somalia, ikke minst fordi mangelen på politisk innflytelse kan gjøre dette risikabelt. Funn fra Vitturinis (2017, s. 484) studie illustrerer den svake tilknytningen til det formelle arbeidslivet. I løpet av feltarbeidet identifiserte han to gaboyer ansatt i et privat selskap og elleve, inkludert sjåfører, ansatt hos de somalilandske myndighetene.

Organisasjonen viste også til at gaboyer i det meste eier noen geiter eller sauer, og at ingen gaboyer eier kamel- eller kvegflokker. Selv om Vitturini viser til enkelte eksempler på at gaboyer har eid et fåtall kameler, påpeker han at de i all hovedsak

har vært og er ekskludert fra denne typen dyrehold, som i Somaliland er en av det mest prestisjefulle og innbringende økonomiske aktivitetene.

Samtidig som at gaboyene i stor grad er ekskludert fra de mest økonomisk lønnsomme sektorene, møter de også økt konkurranse i næringene de tidligere har hatt monopol på (Vitturini 2020, s. 486). Billige tekstiler og forbruksvarer fra Asia finner også veien til Somalia, og har utkonkurrert mange skomakere og metallarbeidere. I Hargeisa har entreprenører fra majoritetsklaner etablert moderne frisørsalonger, og ansatt etiopiske migranter, hovedsakelig oromoer, med fagbrev (Kilde C 2025). Vitturini (2017, s. 249) viser til en tilsvarende utvikling ved Hargeisas offentlige toaletter, som tidligere var drevet av gaboyer, men etter borgerkrigen ble overtatt av isaqer som har ansatt etiopiere.

Eiendomsforhold

De fleste gaboyene i Somaliland er bosatt i fattige områder av byene. I Hargeisa, med den største gaboye-befolkningen, er de fleste bosatt i utkantbydelene Daami, Hawl Wadaag og Qob Dameer nordøst i byen.

Mange av gaboyene i Hargeisa eier husene de bor i. Bakgrunnen er at britiske kolonimyndigheter på 1950-tallet eksproprierte sentrale deler av byen (Schlee & Schlee 2010) for å bygge et moderne sentrum, og i den forbindelse relokaliserte flere gaboye-husholdninger.¹⁴ De ble tilbudt å slå seg ned i Daami-området, som den gang lå et godt stykke utenfor Hargeisa, men som i takt med den eksplosive urbaniseringen har blitt en del av byen.

Da Barre-regimet angrep den Isaq-baserte opprørsgruppen Somali National Movement (SNM) i Somaliland i 1988, og raserte Hargeisa og Burao, flyktet flere hundretusen isaqer over grensen til Etiopia.. Vitturini (2017, s. 214–218) skriver at også gaboye-bydelene ble rammet, og at gaboyene først forlot byen, før en del returnerte og levde under den somaliske hærens kontroll. Da SNM tok kontroll over Somaliland i 1991, flyktet de fleste gaboyene som hadde blitt værende over grensen,¹⁵ i frykt for represalier på grunn av sin forbindelse til regimet. Mange gaboyer returnerte imidlertid til Hargeisa utover 1990-årene, og de fleste fikk returnert sine eiendommer i de ovennevnte bydelene (Ambroso 2002, s. 30; Vitturini 2017, s. 214–218).

Leieinntekter fra eiendommene utgjør i dag en viktig inntektskilde for mange gaboyer. Beboerne er typisk gaboyer fra andre steder i Somaliland eller oromo-migranter fra Etiopia (Vitturini 2017, s. 261).

¹⁴ Ifølge Vitturini (2017, s. 200) var de fleste husholdningene fra Musse Dheriyo.

¹⁵ Klantilhørighet har også betydning for bosettingsmønster i IDP- og flyktningleire i Somalia, da de aller fleste bor sammen med andre fra egen klan. De fleste gaboyene fra Somaliland slo seg ned i flyktningleirene Darwanji og Aw Barre (Teferi Ber) på etiopisk side av grensen (Vitturini 2017, s. 214–218; Ambroso 2002, s. 30).

Snakker gaboyene et eget språk?

Det hevdes noen ganger at gaboyene har et hemmelig språk, som bare de kjenner til. Kirk (1904, 1905) klassifiserte gaboyenes talemål som en særegen dialekt med flere ord som var hemmelige for somaliere fra majoritetsklaner, mens Cerulli (1959, gjengitt i Vitturini 2017, s. 30) refererte til det som en «sjargong» som ble brukt for ikke å bli forstått av andre somaliere.

Gaboyenes særegne dialekt(er) eller sjargong(er) brukes i dag i liten grad, og kunnskap om dem virker heller ikke utbredt. I forbindelse med sitt feltarbeid, fant Vitturini (2017, s. 51-52) at bare et fåtall eldre gaboyer oppga at de kjente til noen av disse hemmelige ordene eller uttrykkene.

Migrasjon til Vesten

Gaboye-organisasjonen vi møtte i Hargeisa (kilde A), bekreftet at flere gaboyer har migrert til og slått seg ned i Vesten, men at de er langt færre enn majoritetsklanene, da de sjeldnere har råd til en slik reise.

I likhet med andre unge fra Somaliland, reiser enkelte gaboyer på såkalt *tahrib*. Tahrib betyr trafficking på arabisk, og innebærer at organiserte smuglere tilbyr å bistå med reisen uten forhåndsbetaling, forutsatt at de kan ta migranten som gissel og presse familien for penger etter at vedkommende har forlatt Somalia (se Ali 2016). Vitturini (2017, s. 263–265) oppgir at en slik reise i 2010-årene typisk kostet 7000 USD, en uoppnåelig sum for de fleste gaboye-familier. Han fant at det blant dem som var i stand til det, i stedet var mer vanlig å selge fast eiendom, som typisk kunne innbringe mellom 7000 og 10 000 USD. Ettersom utleieinntekter fra eiendom er mange gaboyers viktigste inntekt, kan de økonomiske konsekvensene for mislykkede migrasjonsforsøk være dramatiske for resten av familien.¹⁶

I likhet med andre somaliske minoritetspersoner Landinfo har møtt i Somalia (Kilde B 2022, Kilde F 2022), var også kilde A (2025) frustrert over at personer fra majoritetsklaner utgir seg for å være gaboyer i forbindelse med asylsøknad i Vesten. Kilden fortalte samtidig at enkelte gaboyer har utnyttet dette som en inntektsmulighet, og viste til et familiemedlem som hadde «solgt hundre konsultasjoner» til potensielle asylsøkere fra majoritetsklaner. At gaboyers og andre minoritetsgruppers identiteter har blitt misbrukt i asyløymed, er også omtalt i fagartikler om forhold i den somaliske diasporaen skrevet av antropologene Schlee og Schlee (2010, s. 6–7) og Höhne (2015b, s. 804).

¹⁶ Vitturini (2017, s. 263-265) viser til at enkelte familier slo seg ned i IDP-bosetninger etter å ha solgt sine eiendommer, da de ikke lenger hadde råd til å leie rom i byen. Det illustrerer at IDP-bosetninger i de somaliske områdene huser en svært sammensatt gruppe, og inkluderer de lokalt fattigste sjiktene av befolkningen.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

ACCORD, dvs. Austrian Centre for Country of Origin & Asylum Research and Documentation (2009, 15. desember). *Clans in Somalia: Report on a Lecture by Joakim Gundel, COI workshop Vienna, 15 may 2009*. Wien: Accord. Tilgjengelig fra https://www.ecoi.net/en/file/local/1193130/90_1261130976_accord-report-clans-in-somalia-revised-edition-20091215.pdf.

Ali, Nimo-Ilhan (2016). *Going on Tahrir: The causes and consequences of Somali youth migration to Europe*. Nairobi: Rift Valley Institute. Tilgjengelig fra <https://riftvalley.net/wp-content/uploads/2018/06/Going-on-Tahrir-by-Nimo-ilhan-Ali-RVI-Rift-Valley-Forum-Research-Paper-5-2016.pdf>.

Ambroso, Guido (2002, august). *Pastoral Society and transnational refugees: population movements in Somaliland and easter Ethiopia 1988-2000*. Brussel: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://www.unhcr.org/research/working/3d5d0f3a4/pastoral-society-transnational-refugees-population-movements-somaliland.html> [lastet ned 20. februar 2023].

Bjork, Stephanie R. (2017). *Somalis Abroad: Clan and Everyday Life in Finland*. Chicago: University of Illinois Press.

Cassanelli, Lee (1995, 1. mai). *Victims and Vulnerable Groups in Southern Somalia*. Ottawa: IRB. Tilgjengelig fra <https://www.refworld.org/docid/3ae6a8092.html> [lastet ned 20. februar 2023].

Cerulli, Enrico (1959). *Somalia: Scritti Vari Editi ed Inediti Vol. II*. Roma: Istituto Poligrafico dello Stato.

EASO, dvs. European Asylum Support Office (2021). *Somalia: Targeted profiles*. Valletta: EASO. Tilgjengelig fra https://www.cgrs.be/sites/default/files/rapporten/easo_coi_report_somalia_targeted_profiles_20210920.pdf [lastet ned 20. februar 2023].

- Ekman, Amina-Bahja (2021). *A Critical Theory Approach to Inequality in Somali Society: Rethinking Class and Identity for the Gabooye Collective in Somaliland*. London: University College London. Tilgjengelig fra https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/10121332/1/AB_EKMAN_Doctoral_Thesis_UCL_2021_02_09_docx.pdf.
- Ekman, Amina-Bahja (2023). Marriage as a pathway for justice for the Gabooye of Somaliland. *Journal of Eastern African Studies*, 17(4), 557–574. Tilgjengelig fra <https://doi.org/10.1080/17531055.2023.2328969>.
- Eno, Mohamed A. & Eno, Omar A. (2010). A Tale of Two Minorities. I: Mbanaso, Michael U. & Korieh, Chima J. (Red.), *Minorities and the State in Africa* (s. 113–142). Amherst (N.Y.): Cambria Press.
- Goldsmith, Kenneth L. G. & Lewis, Ioan M. (1958). 252. A Preliminary Investigation of the Blood Groups of the Sab Bondsmen of Northern Somaliland. *Man*, 58, 188–190.
- Gundel, Joakim (2006, november). *The predicament of the "Oday": The role of traditional structures in security, rights, law and development in Somalia*. Nairobi: Danish Refugee Council & Novib-Oxfam. Tilgjengelig fra https://peacemaker.un.org/sites/default/files/document/files/2022/07/sopredicamentofoday2006_0.pdf.
- Hasan, Yusuf M. (2024, 15. desember). Somaliland: President Irro Appoints Three Women to his Encompassing Twenty Member Cabinet. *Somaliland Sun*. Tilgjengelig fra <https://somalilandsun.com/somaliland-president-irro-appoints-three-women-to-his-encompassing-twenty-eight-member-cabinet/>.
- Höhne, Markus V. (2015a). *Between Somaliland and Puntland: Marginalization, militarization and conflicting political visions*. Nairobi: Rift Valley Institute.
- Höhne, Markus V. (2015b). Continuities and changes regarding minorities in Somalia. *Ethnic and Racial Studies*, 38(5), 792–807. Tilgjengelig fra <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/01419870.2014.901547>.
- Kirk, John. W. C. (1904). The Yibirs and Midgans of Somaliland, Their Traditions and Dialects. *Journal of the Royal African Society*, 4(13), 91–108.
- Kirk, John. W. C. (1905). *A Grammar of the Somali Language: With examples in Prose and Verse and an Account of the Yibir and Midgan Dialects*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Landinfo (2016, 12. desember). *Somalia: Lavstatusgrupper*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Somalia-respons-Lavstatusgrupper-12122016.pdf> [lastet ned 20. februar 2023].
- Landinfo (2019, 21. mai). *Somalia: Rer Hamar-befolkningen i Mogadishu*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2019/05/Respons-Somalia-Rer-Hamar-befolkningen-i-Mogadishu-21052019.pdf>.
- Landinfo (2020, 25. juni). *Somalia: Klan, familie, migrasjon og bistand ved (re)etablering*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2020/06/Respons-Somalia-Klan-familie-migrasjon-og-bistand-ved-re-etablering-25062020.pdf>.
- Landinfo (2023a, 18. august). *Somalia: Bantu/jareer*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://landinfo.no/wp-content/uploads/2023/08/Somalia-respons-Bantu_jareer-18082023.pdf.

- Landinfo (2023b, 24. februar). *Somalia: Yibir/Anaas*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2023/02/Somalia-respons-Yibir-Anaas-24022023.pdf> [lastet ned 20. august 2024].
- Landinfo (2024). *Etiopia/Djibouti/Somalia: Klan, språk og andre forhold for etniske somaliere i Dire Dawa*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://landinfo.no/wp-content/uploads/2024/04/Etiopia_Djibouti_Somalia-Klan-sprak-og-andre-forhold-for-etniske-somaliere-i-Dire-Dawa-30042024.pdf.
- Landinfo (2025a, 12. juni). *Kenya/Somalia: Klan og språkforhold for kenyansk-somaliere*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://landinfo.no/wp-content/uploads/2025/06/Kenya_Somalia-temanotat-Klan-og-sprakforhold-for-kenyansk-somaliere-12062025.pdf.
- Landinfo (2025b, 2. desember). *Somalia/Kenya: Bajuni-befolkningen i Somalia*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2025/12/Somalia-Kenya-respons-Bajuni-befolkningen-i-Somalia-02122025.pdf>.
- Lewis, Ioan M. (1955). *Peoples of the Horn of Africa (Somali, Afar and Saho)*. London: Routledge.
- Lewis, Ioan M. (1994). *Blood and Bone: The Call of Kinship in Somali Society*. Lawrenceville (New Jersey): Red Sea Press.
- Lewis, Ioan M. (1998). *Saints and Somalis: Popular Islam in a Clan-Based Society*. Lawrenceville (NJ): The Red Sea Press.
- Lewis, Ioan M. (2008). *Understanding Somalia and Somaliland*. Oxford: Oxford university Press.
- Luling, Virginia (1983). The Other Somali - Minority Groups in Traditional Somali Society. I: Labahn, Thomas (Red.), *Proceedings of the Second International Congress of Somali Studies: University of Hamburg August 1-6, 1983* (s. 39–55). Hamburg: Helmet Buske Verlag.
- Luling, Virginia (2006). Genealogoy as Theory, Genealogy as Tool: Aspects of Somali "Clanship". *Social Identities: Journal for the Study of Race, Nation and Culture*, 12(4), 471–485.
- Norges ambassade i Nairobi (1997, 25. september). *Somalia. Vedrørende minoritetsgruppene Midgan, Tumaal og Yibir*. Nairobi: UD.
- Schlee, Günther (2013). Customary law and the joys of statelessness: Tradition versus Somali realities. *Journal of Eastern African Studies*, 7(2), 258–271.
- Schlee, Günther & Schlee, Isir (2010). *Limits to Political Engagement: The Case of the Somali Diaspora*. Halle: Max Planck Institute for Social Anthropology Working Papers. Tilgjengelig fra <https://www.eth.mpg.de/pubs/wps/pdf/mpi-eth-working-paper-0125.pdf>.
- Somali Dialogue Platform & Somali Public Agenda (2023, mai). *The role of 4.5 in democratization and governance in Somalia*. Nairobi: Rift Valley Institute. Tilgjengelig fra https://riftvalley.net/sites/default/files/publication-documents/Role%20of%204.5%20in%20democratisation%20and%20governance%20in%20Somalia_EN_4.5_WEB.pdf.
- SONSAF, dvs. Somaliland Non State Actors Forum (2021, november). *Somaliland Votes for Peace: Combined Parliamentarian and Local Elections 2021*. Hargeisa: SONSAF. Tilgjengelig fra <https://www.eisa.org/wp-content/uploads/2023/05/eom-report-2021-parliamentarian-and-local-elections-somaliland-sonsaf-eisa.pdf>.

Udlændingestyrelsen (2003, mars). *Sikkerheds- og beskyttelsesforhold for minoritetsbefolkninger, kvinder og børn i Somalia: Rapport fra fact-finding mission til Nairobi og Eldoret, Kenya*. København: Udlændingestyrelsen. Tilgjengelig fra https://www.nyidanmark.dk/-/media/Files/US/Landerapporter/Somalia_dk_2003_ny.pdf?la=da&hash=9ECFFB92158DCA065C78C61D42BA9C54FE7727F1.

Vitturini, Elia (2017). *The Gaboye of Somaliland: Legacies of Marginality, Trajectories of Emancipation*. Milan: University of Milan-Bicocca. Tilgjengelig fra https://www.academia.edu/67495309/The_Gaboye_of_Somaliland_Legacies_of_Marginality_Trajectories_of_Emancipation [lastet ned 20. februar 2023].

Vitturini, Elia (2020). The Gaboye of Somaliland: transformations and historical continuities of the labour exploitation and marginalisation of hereditary groups of occupational specialists. *Journal of Eastern African Studies*, 14(3), 473–491.

Muntlige kilder

Kilde A (2025). Gaboye-organisasjon, møte i Hargeisa november 2025.

Kilde B (2022). Tumul bosatt i Mogadishu, møte i Mogadishu juni 2022.

Kilde C (2025). Lokalt ansatt i internasjonal organisasjon, møte i Hargeisa november 2025.

Kilde D (2016). Lokal organisasjon som arbeider med minoriteters rettigheter, møte i Hargeisa april 2016.

Kilde E (2016). En gruppe eldre fra gaboye-klaner, møte i Hargeisa april 2016.

Kilde F (2022). Bantu-Jareer bosatt i Mogadishu, møte i Mogadishu juni 2022.

© Landinfo 2026

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.